

TEMATSKI PORTAL ZNAMENITI.HR

ANJA TKALEC

Knjižnica Hrvatske akademije
znanosti i umjetnosti
atkalec@hazu.hr

MARKO TOT

Knjižnica Hrvatske akademije
znanosti i umjetnosti
mtot@hazu.hr

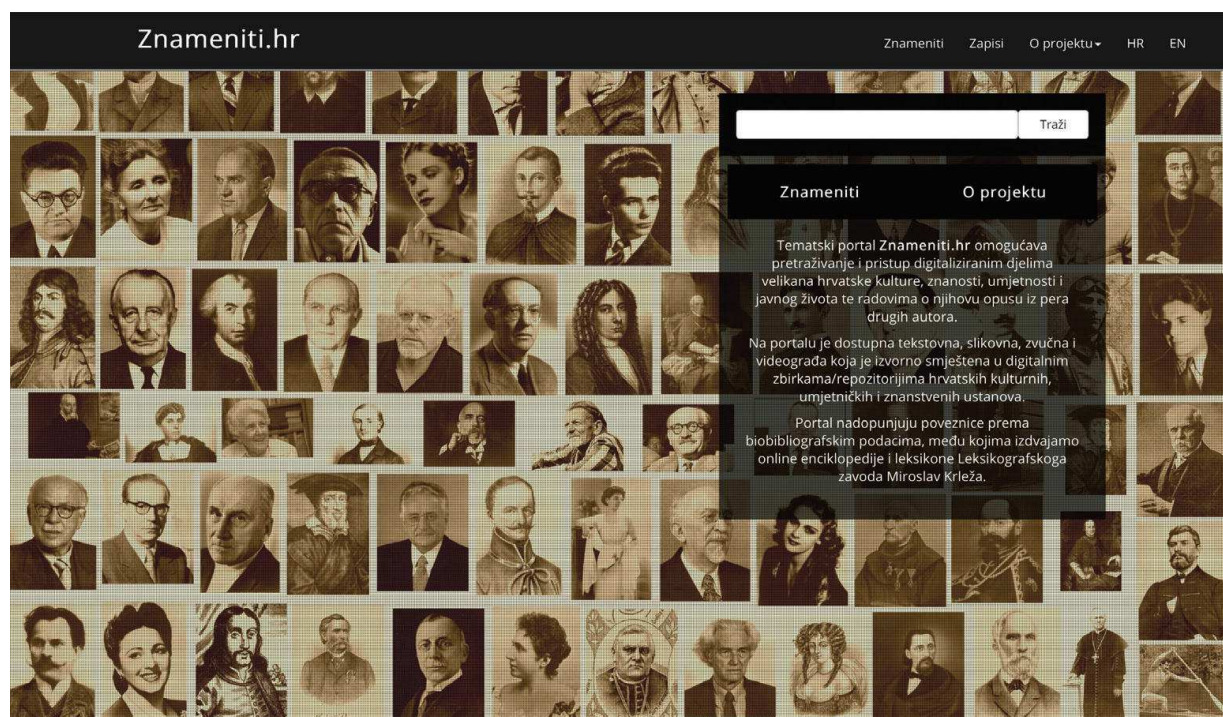
NATAŠA DANIČIĆ

Knjižnica Hrvatske akademije
znanosti i umjetnosti
ndanicic@hazu.hr

UVOD

Znameniti.hr tematski je portal uspostavljen kako bi se na jednome mjestu moglo pristupiti podacima povezanim s hrvatskim autorima i njihovim djelima. Portal je započeo s radom na adresi <http://znameniti.hr> (sl. 1) u rujnu 2017. godine, a jednokratnu financijsku potporu omogućila je Zaklada *Adris*. Na natječaj Zaklade u 2016. godini prijavila se Knjižnica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti s prijedlogom izrade tematskog portala *Znameniti i zaslužni Hrvati* o znamenitim osobama u čijem je središtu te godine bio Ivan Kukuljević Sakcinski i njegova dvjestota obljetnica rođenja. U projektu se također provjeravala mogućnost okupljanja objedinjenog pretraživanja metapodataka digitalne građe hrvatskih kulturnih, umjetničkih i znanstvenih ustanova.¹ Na početku su

u projektu sudjelovale ustanove koje digitalne repozitorije održavaju na istoj programskoj platformi Indigo – Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Knjižnica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Knjižnice grada Zagreba i Državni arhiv u Varaždinu – a ubrzo im se priključuju Leksikografski zavod *Miroslav Krleža*, Muzej za umjetnost i obrt, Institut za etnologiju i folkloristiku, Centar za ženske studije i ICARUS Hrvatska. Leksikon *Znameniti i zaslužni Hrvati te pomena vrijedna lica u hrvatskoj povijesti od 925-1925*, koji sadržava životopise oko 3000 osoba iz hrvatske povijesti, poslužio je kao ideja za naziv i koncept portala. Naziv portala skraćen je na *Znameniti.hr* kako bi se lakše pamtio, a i bez dijakritičkih znakova lakše upotrebljavao. Dogovoreni kriteriji za odabir osoba i građe za portal glase: „a) da se na portalu predstavljaju znamenite ličnosti koje su djelovale u Hrvatskoj ili izvan nje, neovisno o porijeklu ili rođenju, odnosno ličnosti koje su svojim djelovanjem doprinijele prepoznavanju, definiranju i afirmaciji hrvatskog identiteta i čija su djela postala važna sastavnica hrvatske baštine, b) da se prvenstveno odabiru starije i ugledne ličnosti iz prošlosti, kako bi se izbjegla ograničenja zbog još uvijek važećih autorskih prava, c) da se odabiru osobe koje u tekućoj godini imaju značajne obljetnice, te bez obzira na obljetnički karakter, osobe čija su djela digitalizirana u većem obimu i naposljetku d) da se posebna pažnja posveti uključivanju znamenitih žena“². Očekuje se da će se u projekt uključiti još ustanova te da će opseg i raznovrsnost zastupljenoga digitalnog sadržaja postupno rasti. U ovom trenutku na portalu je ukupno 8064 zapisa o 54 znamenite osobe, a prema podacima prikupljenim

Slika 1. Početna stranica portala Znameniti.hr

alatom Google Analytics od uspostavljanja portala do danas portalu je pristupilo 4176 korisnika. Od navedenih korisnika najviše je bilo onih iz Hrvatske, zatim slijede korisnici iz SAD-a, Francuske te Velike Britanije.

PROCES RADA NA PORTALU

Znameniti.hr agregacijski je portal poput Europeane koji na jednome mjestu okuplja metapodatke o građi koja se nalazi u digitalnim zbirkama suradničkih ustanova. Za potrebe razvoja portala Znameniti.hr Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu osigurala je normativnu bazu osoba, a kolegice iz Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža napravile su tablicu znamenitih osoba s njihovim godinama rođenja i smrti kako bi se mogle pratiti godišnjice. U prvoj fazi obuhvaćene su 32 osobe koje su 2017. godine imale godišnjicu. U 2018. godini dobivena su sredstva od Ministarstva kulture za projekt *Zna-*

menite žene, kada se pridružila građa za 16 znamenitih žena. Dio građe za odabrane osobe već je bio digitaliziran, a dio se digitalizirao u sklopu projekta.

Proces agregacije olakšala je činjenica da se sve navedene ustanove koriste platformom Indigo za izgradnju digitalnih zbirki. Tvrtka ArhivPro s pomoću platforme Indigo uspješno je povezala sve zapise o digitalnim objektima iz različitih baza na jednome mjestu. Na samom portalu ne nalaze se digitalni objekti, već metapodatci o digitalnim preslikama koje su trajno pohranjene u digitalnim zbirkama suradničkih ustanova, a korištenje digitalnim preslikama određuje ustanova u kojoj se preslika nalazi.

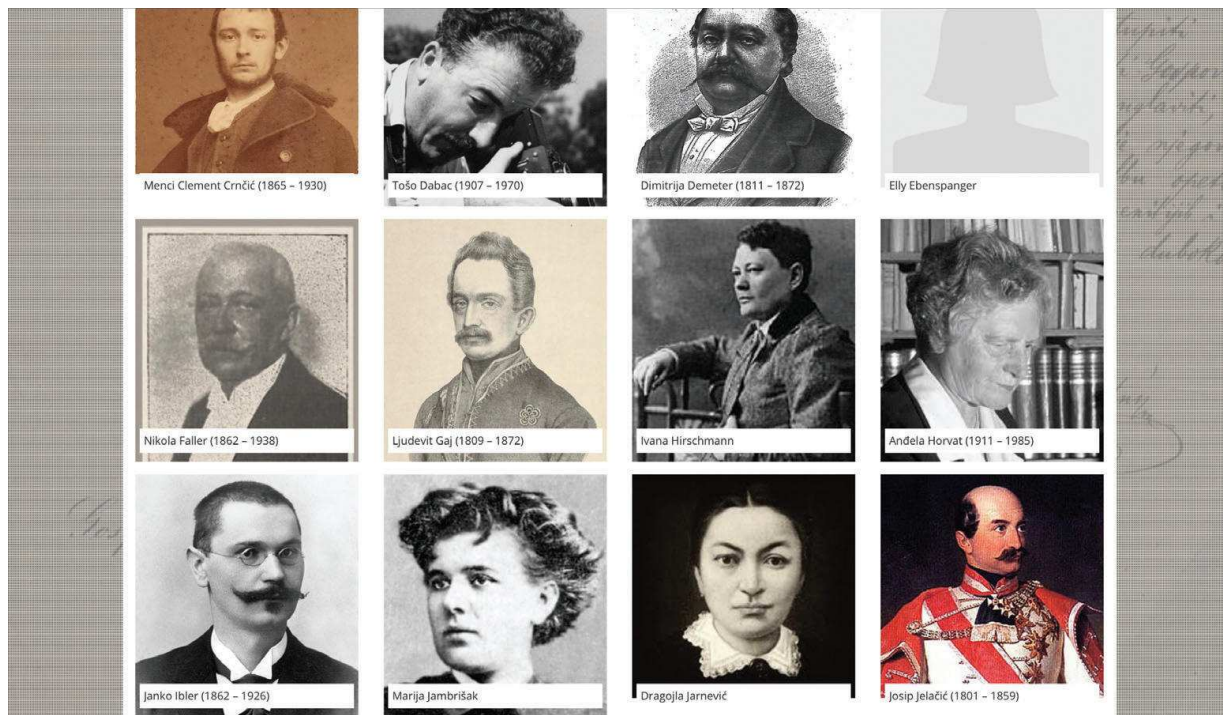
SADRŽAJ I FUNKCIONALNOSTI PORTALA

Osobe s najvećim brojem zapisa na portalu trenutačno su hrvatski glumac i redatelj Adam Mandrović (1839. – 1912.) s

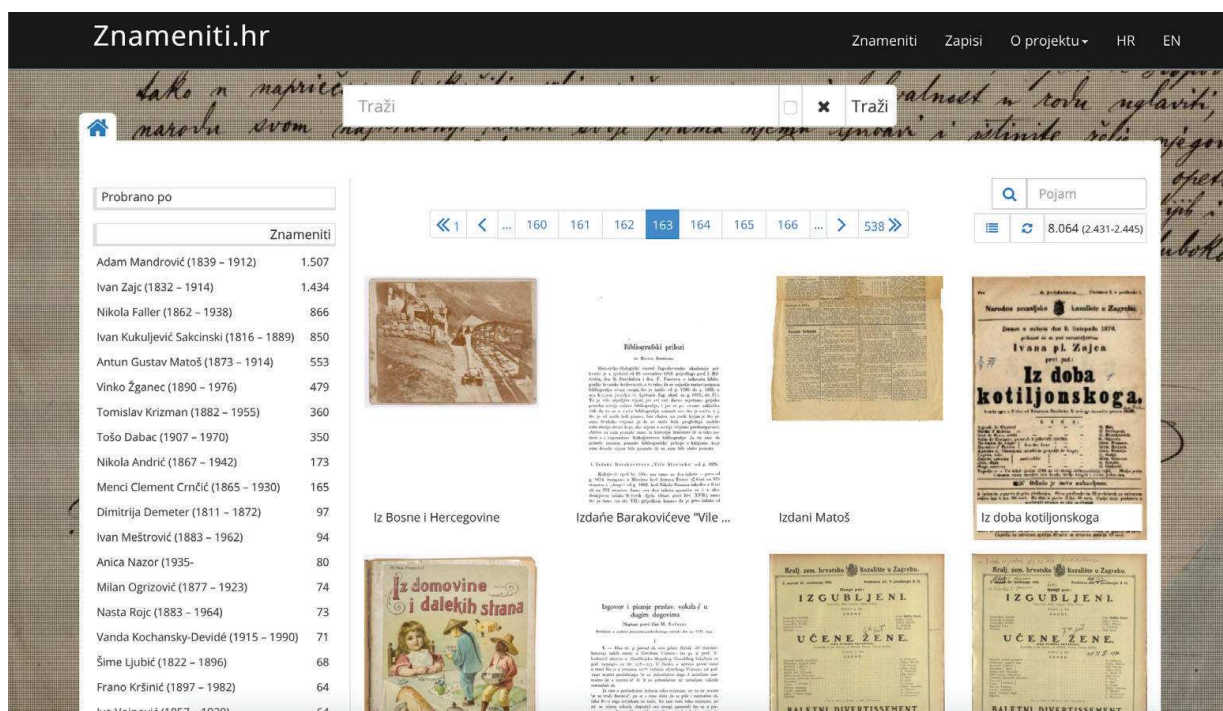

1507, skladatelj Ivan Zajc (1832. – 1914.) s 1434 i dirigent Nikola Faller (1862. – 1938.) s 866 zapisa. Od 16 uvrštenih znamenitih žena najveći broj zapisa imaju akademkinja Anica Nazor (1935.–) s njih

80, slikarica Nasta Rojc (1883. – 1964.) sa 73 i geologinja Vanda Kochansky-Devide (1915. – 1990.) sa 71 zapisom. Portal nudi mogućnost pregledavanja po osobama (sl. 2) i zapisima (sl. 3) te pre-

Slika 2. Pregledavanje portala Znameniti.hr po osobama

Slika 3. Pregledavanje zapisa na portalu Znameniti.hr

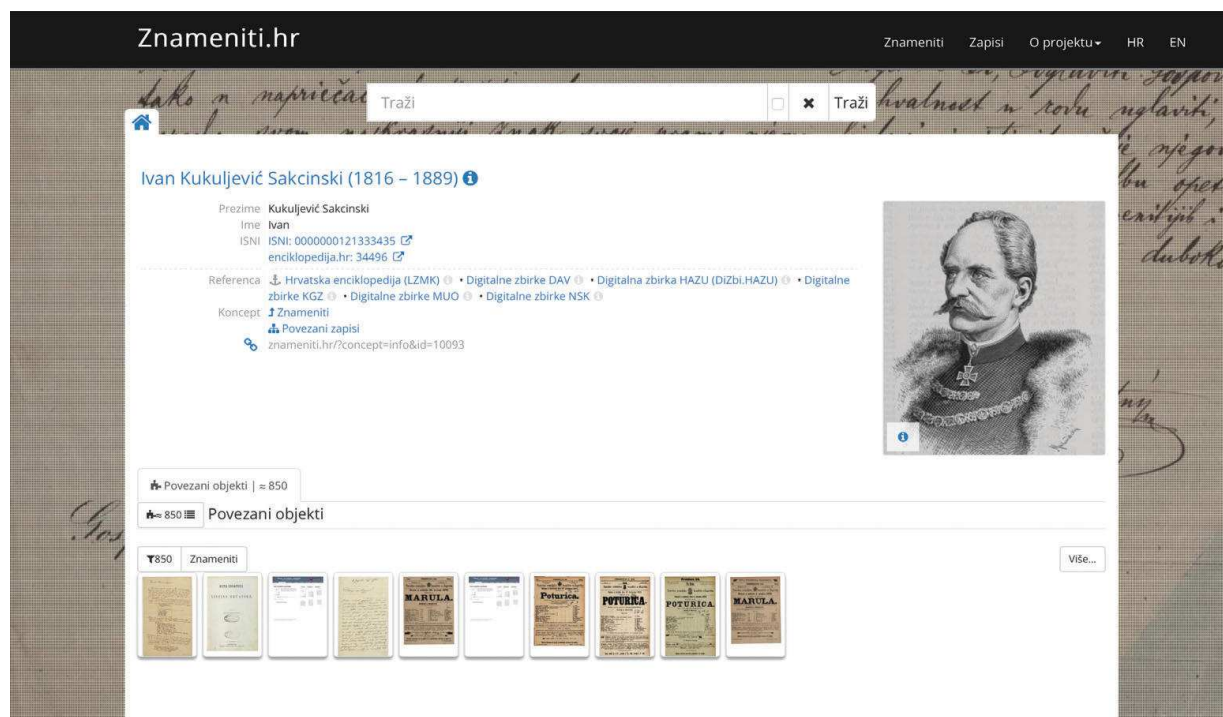
traživanje prema naslovu djela ili imenu osobe. Vrste građe zastupljene na portalu uključuju knjige, članke, kazališne cedulje, rukopise, fotografije, zvučne zapise, note i dr.

Odabirom osobe otvara se zapis s osnovnim podacima i poveznicama prema trajnim identifikatorima (VIAF, ISNI)³ te poveznicama na biobibliografske podatke u mrežnom izdanju *Hrvatske enciklopedije* Leksikografskog zavoda *Miroslav Krleža* (sl. 4). Uz pojedinosti o osobi stoje digitalni objekti iz suradničkih ustanova koji su povezani s odabranom osobom. Portal tako na jednome mjestu omogućuje pristup podacima koji su smješteni u različitim repozitorijima.

Odabirom objekta koji se želi pregledati otvara se zapis s osnovnim metapodacima i poveznicom na digitalnu zbirku matične ustanove u kojoj se građa nalazi.

PLANOVI ZA BUDUĆNOST PORTALA

Portal će se u sljedećim godinama dopunjavati građom o drugim hrvatskim velikanima koji će obilježiti važne životne obljetnice. Tako će biti vidljivo o kojim velikanima ima malo digitalizirane građe, pa će se to pokušati ispraviti. Također će se već postojećim osobama dodavati nova digitalizirana građa. Konzorcij portala *Znameniti.hr* nastaviti će raditi na normiranju imena osoba. U pripremi su projekti o znamenitim obiteljima i rektorima zagrebačkog sveučilišta. Nastavit će se rad na promidžbi korištenja djelima hrvatskih stvaratelja, umjetnika i znanstvenika u mrežnom okružju te će se nastojati povećati upotreba i dostupnost „nekomercijalnih znanstvenih, kulturnih i umjetničkih digitalnih sadržaja istraživačima i široj javnosti“⁴. Oblikovanje vizualnog identiteta i logotipa za portal

Slika 4. Ivan Kukuljević Sakcinski na portalu *Znameniti.hr* s povezanim objektima

Znameniti.hr

Slika 5. Logotip portala Znameniti.hr

jedan je od načina kojim se nastojalo popularizirati portal i privući što veći broj korisnika (sl. 5).

Iako je Znameniti.hr agregacijski portal, uskoro će biti omogućeno dodavanje digitalnih objekata izravno na portal za ustanove koje nemaju digitalni repozitorij. Iz suradnje na portalu proizašao je i međunarodni projekt u sklopu DARIAH-ova konzorcija, čime su otvorene nove mogućnosti za daljnje povezivanje s drugim ustanovama i organizacijama.⁵

BILJEŠKE

¹ O izazovima ovakvih projekata vidi u: Tom Evens i Laurence Hauttekeete, „Challenges of Digital Preservation for Cultural Heritage Institutions“, *Journal of Librarianship and Information Science* 43, br. 3 (2011): 157–165.

² Vedrana Juričić, „Tematski portal Znameniti.hr“, *@rhivi* 1, br. 2 (2017): 24–25, https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=311340 (pristupljeno 15. rujna 2019.).

³ VIAF – Virtualna međunarodna normativna baza (engl. *Virtual International Authority File*); ISNI – Međunarodni standardni broj imena (engl. *International Standard Name Identifier*).

⁴ ICARUS Hrvatska, *Godišnje izvješće o radu za 2018. godinu* (Zagreb: ICARUS Hrvatska, 2018), 5, <https://www.icarushrvatska.hr/icarus-hr/dokumenti> (pristupljeno 10. rujna 2019.).

⁵ Vedrana Juričić, „Projekt ‘Okviri suradnje digitalnih infrastruktura u regiji – mogućnosti i potrebe na primjeru građe o znamenitim ličnostima znanosti i kulture’“, *@rhivi* 1, br. 2 (2017): 9–10, https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=311330 (pristupljeno 15. rujna 2019.).

LITERATURA

Evens, Tom i Laurence Hauttekeete. „Challenges of Digital Preservation for Cultural Heritage Institutions“. *Journal of Librarianship and Information Science* 43, br. 3 (2011): 157–165.

ICARUS Hrvatska. *Godišnje izvješće o radu za 2018. godinu*. Zagreb: ICARUS Hrvatska, 2018. <https://www.icarushrvatska.hr/icarus-hr/dokumenti> (pristupljeno 10. rujna 2019.).

Juričić, Vedrana. „Projekt ‘Okviri suradnje digitalnih infrastruktura u regiji – mogućnosti i potrebe na primjeru građe o znamenitim ličnostima znanosti i kulture’“. *@rhivi* 1, br. 2 (2017): 9–10. https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=311330 (pristupljeno 15. rujna 2019.).

Juričić, Vedrana. „Tematski portal Znameniti.hr“. *@rhivi* 1, br. 2 (2017): 24–25. https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=311340 (pristupljeno 15. rujna 2019.).

THEMATIC PORTAL ZNAMENITI.HR

Znameniti.hr thematic portal has been set up so that information related to Croatian authors and their works can be accessed in one place. The project also tested the possibility of gathering a unified digital metadata search of Croatian cultural, artistic and scientific institutions. At the moment, the portal has collected a total of 8064 records of 54 prominent individuals. The National and University Library in Zagreb, the Library of the Croatian Academy of Sciences and Arts, the Zagreb City Libraries, the State Archive Varaždin, the Miroslav Krleža Institute of Lexicography, Museum of Arts and Crafts, Institute of Ethnology and Folklore Research, Center for Women's Studies Zagreb and ICARUS Croatia were involved in its creation